

Андрій НЕДІЛЬСЬКИЙ
науковий керівник
к.е.н., доц. Васильченко Г.В.
ІФННІМ THEU

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Ринок туристичних послуг є одним із ключових для економік різних країн, які(послуги) стають усе більш популярними завдяки тому, що витрати на організацію туристичного бізнесу порівняно невисокі, а розмір прибутку, який одержують фірми, залишається високим. Сфера туризму, впливаючи на такі ключові сектори господарства, як транспорт і зв'язок, торгівлю, будівництво і багато інших, є каталізатором соціально-економічного розвитку країни. За оцінкою Всесвітньої туристичної організації (The World Tourism Organization (далі – UNWTO)), прямий внесок туризму безпосередньо до світового валового внутрішнього продукту (ВВП) у 2012 р. склав 5 %, а з урахуванням непрямого ефекту його внесок у ВВП складає 9 %. При цьому на туризм припадає 6 трлн дол. США світових інвестицій, що забезпечує 120 млн прямих і 125 млн непрямих робочих місць у суміжних галузях [1]. Загальний товарообіг світового туризму у 2012 р. склав 1,075 трильйонів дол. США (у 2011 р. – 1,042 трильйонів дол. США) [1]. Усі зазначені фактори зробили туристичну сферу однією з основних галузей, що впливає на загальний стан і тенденції світової економіки.

Пріоритетність туризму як надійного напрямку соціально-економічного розвитку будь-якої держави зумовлює посилення глобальної конкуренції між ними за потенційного споживача і водночас породжує ряд ризиків, які виникають в результаті такої боротьби. Однією з найвпливовіших сфер виникнення таких ризиків є воєнно-політична стабільність в державі, адже яким би не був жахливий сервіс, якою б не була застарілою інфраструктура, вони в сукупності не становлять такої загрози життю і здоров'ю людей як воєнно-політичний конфлікт. Історія неодноразово засвідчувала вагомість впливу цього фактора на скорочення рівня туристичних потоків (Доходи Єгипту від обслуговування прибуваючих в країну туристів скоротилися в 2013 р. на 41%, амість \$10 млрд, отриманих у 2012 р., Єгипту вдалося заробити лише \$5,9 мільярдів.)

Подібні загрози уже відчула на собі туристична галузь України, яка внаслідок воєнної агресії РФ у порівнянні з 2013 роком скоротилась майже вдвічі. Так анексія території АР Крим перерозподілила значною мірою внутрішні туристичні потоки та дещо активізувала розвиток туризму в інших регіонах. Зріст розміру сплати податків і зборів спостерігається у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській та Чернівецькій областях [2].

Із тих 10 мільйонів іноземців, що приїхали в Україну, понад 6 мільйонів

складають громадяни Росії, Молдови та Білорусі. За цей період збільшилась кількість іноземних туристів з Угорщини, Індії, Єгипту. Не останню роль в посиленні в'їзного туризму склала і значна девальвація гривні, що значно здешевило вітчизняний тур продукт для іноземців, проте одночасно здорожчала іноземні курорти для вітчизняних споживачів. За 9 місяців 2014 року понад 17 млн. громадян України здійснили подорожі за межі України, тоді як за аналогічний період минулого року – 17,9 млн.”,

Ці негативні тенденції неабияк позначились і на ринку готельних послуг України. За даними Colliers International, в середньому запитувана вартість номера "на стійці" станом на кінець березня 2014 року знизилася в порівнянні з аналогічним періодом минулого року (в євро): на 10%, в готелях категорії 5* і склала €365, на 25%, в готелях категорії 4* - €133, і на 20%, в готелях категорії 3* - € 77. Разом з тим в гривневому еквіваленті заявлена вартість зросла на 130%, в готелях категорії 5* і склала 5500 грн; на 110%, в 4* - 1990 грн, і на 110%, в 3* - 1150 грн.

Проте негативними тенденціями відзначилась не лише туристична галузь України, як постраждалої сторони, а й туризм агресора, Російської Федерації та спірної території – Криму.

Склад потоку туристів після окупації кардинально змінився. Якщо раніше з України на відпочинок приїжджало майже 4 мільйони туристів на рік, то тепер цей показник впав до 0,4 мільйона. Натомість на 2 мільйони зріс потік туристів із Росії (рис. 1).

Рис. 1. Структура туристичних потоків АР Крим в 2014 році.

З початку літа потік туристів з Євросоюзу і США в Росію знизився на 40-60%, і до кінця року компаніям, залежних від туристів, доведеться підраховувати збитки. Причинами трагедії в тургалузі називають традиційно відсутність інфраструктури, погане управління, а також ситуацію на сході України. Бізнесмени розраховують на Азію і внутрішній туризм, а й тут надій небагато.

Про скорочення на 15-25% турпотоку до Росії ще на початку травня писали закордонні ЗМІ, відзначає видання. Уже ближче до кінця літа про це ж

заговорили і російські турагентства, які поскаржилися на спад турпотоку з США, Австралії та ЄС – від третини до половини. Правда, жителі Китаю, Індії, країн Південно-Східної Азії і Туреччини від візитів до Росії не відмовляються. Але з Заходу до Росії приїжджало більше туристів, ніж в Сходу, а тому зниження їх числа загрожує серйозними неприємностями для агентств, а також готельєрів та круїзних компаній. Загалом же втрати для економіки РФ складуть близько 4 мільярдів євро [3].

Отож підсумовуючи вищевикладене варто сказати, що військово-політична нестабільність, у будь-якій формі її прояву негативно впливає на розвиток туристичної галузі, що проявляється в зменшенні туристичних потоків та їх перерозподілу на користь конкурентів.

Список використаних джерел:

1. *UNWTO Tourism Highlights, 2013 Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.*
2. *Офіційний сайт Державного агентства з туризму та курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/ua/news/27509/>*
3. *Інформаційний портал Наші гроші [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nashigroschi.org/>*

Олексій БУНЧАК
науковий керівник
к.е.н., доц. Михайлишин Л.І.
ІФННІМ ТНЕУ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ КЛАСТЕРНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сучасні тенденції постіндустріальної модернізації світової економіки обумовлюють зростаючу роль розвитку підприємництва у посиленні соціально-економічного потенціалу і підвищенні конкурентоспроможності регіональних економік. При цьому підприємництво стає активною ланкою в структурі суспільного відтворювального процесу, без якої не можливо забезпечити успішний соціально-економічний розвиток і зростання ефективності виробництва. Системний підхід до визначення глибинної сутності підприємництва в сфері регіонального туризму дозволяє акцентувати увагу науковців щодо сучасного стану теоретично-концептуальних явлень підприємництва як специфічного виду економічної діяльності та тенденцій його розвитку.

При подальшому формуванні стратегії розвитку туристичної території локального рівня повинні поєднуватися економічні, екологічні та соціальні вигоди для територіальної громади місцевого самоврядування з економічною